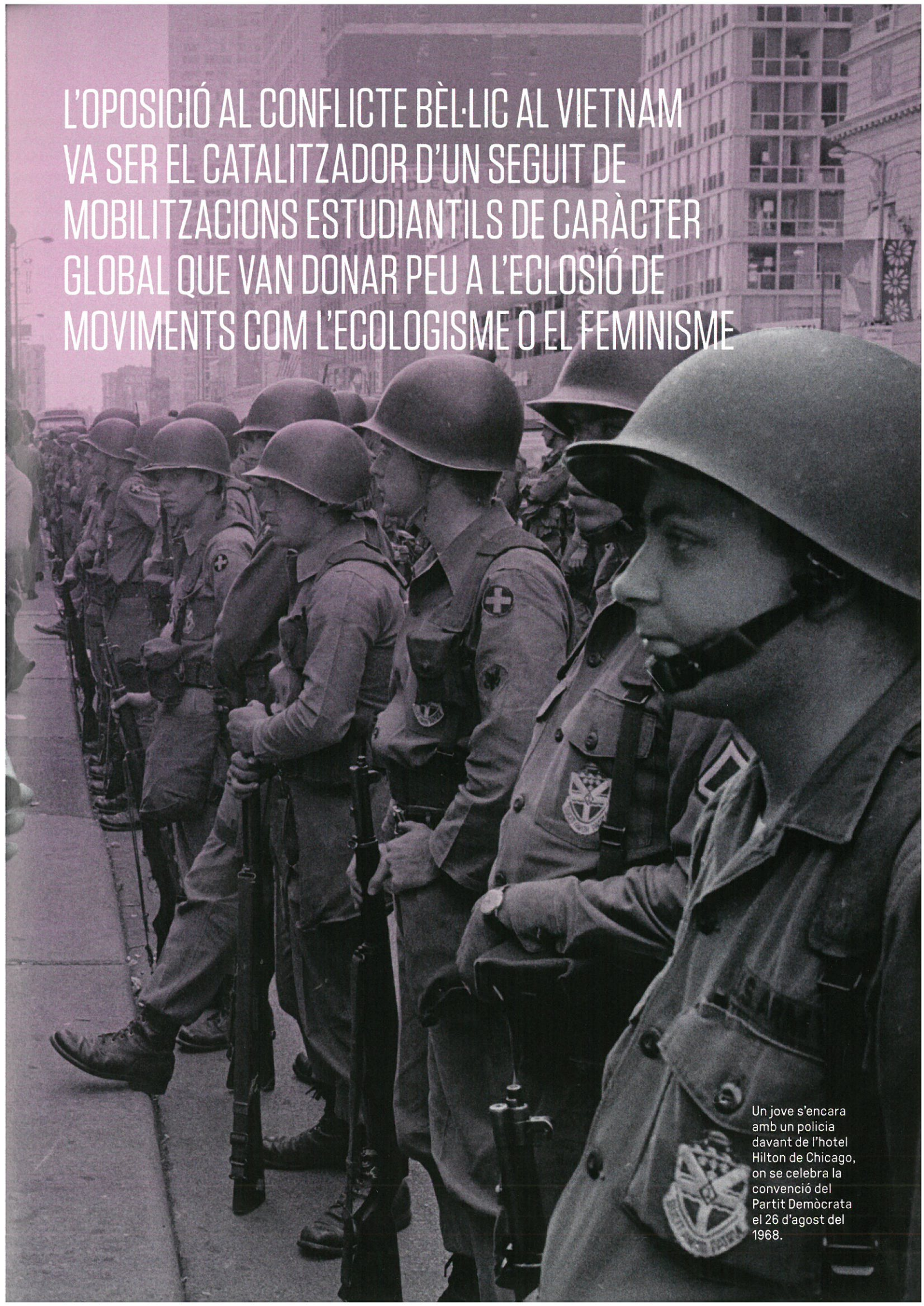

1968: QUAN LA GUERRA DEL VIETNAM VA SACSEJAR EL MÓN

Text de RAMON USALL

L'OPOSICIÓ AL CONFLICTE BÈL·LIC AL VIETNAM
VA SER EL CATALITZADOR D'UN SEQUIT DE
MOBILITZACIONS ESTUDIANTILS DE CARÀCTER
GLOBAL QUE VAN DONAR PEU A L'ECLOSIÓ DE
MOVIMENTS COM L'ECOLOGISME O EL FEMINISME

Un jove s'encara
amb un policia
davant de l'hotel
Hilton de Chicago,
on se celebra la
convenció del
Partit Demòcrata
el 26 d'agost del
1968.

EN EL MÓN

2 de gener
FUTUR LÍDER
Txecoslovàquia

Alexander Dubček,
pare de la Primavera
de Praga, accedeix a
la secretaria general
del Partit Comunista
de Txecoslovàquia.

30 de gener
**OFENSIVA
VIETNAMITA**
Vietnam

El Viet Cong i l'Exèrcit
popular nord-vietna-
mita inicien l'Ofensi-
va del Tet, amb atacs
sorpresa contra les
tropes dels EUA i les
forces del Vietnam
del Sud.

8 de febrer
DRETS CIVILS
Estats Units

Una protesta del mo-
viment pels drets ci-
vils contra una sala
de bitlles exclusiva
per a blancs a Oran-
geburg, als Estats
Units, acaba amb tres
joves manifestants
morts.

22 de març
**DANIEL
COHN-BENDIT**
França

Després de la deten-
ció d'estudiants du-
rant les manifestaci-
ons contra la guerra
del Vietnam, es cons-
titueix el Moviment
del 22 de Març que,
amb Daniel Cohn-
Bendit al capdavant,
ocupa la facultat de
Nanterre.

GENER

FEBRER

MARÇ

UNIVERSITARI CIRCULA UN ACUDIT que explica que, durant els anys 50, quan el professor entrava a classe i deia "bon dia", els estudiants responien "bon dia" gairebé a l'uníson. Amb l'arribada del 68, quan el docent deia "bon dia", sempre hi havia algun alumne que des del final de l'aula responia "això ho hauríem de discutir". Als anys 90, en canvi, quan el mestre deia "bon dia", tots els alumnes copiaven "bon dia" als seus apunts.

Aquesta aguda metàfora sobre la transformació dels estudiants en les darreres dècades posa l'accent, no sense una certa nostàlgia, en l'actitud rebel i contestatària que els alumnes universitaris van mantenir durant les dècades dels 60 i 70, i molt especialment durant el 1968. Un any en què tot va semblar possible i durant el qual els estudiants van emergir com un actor polític de primer ordre que va fer tronollar el món tal com l'havíem conegut fins aleshores.

El punt àlgid d'aquella revolta va ser, segurament, el Maig francès, un mo-

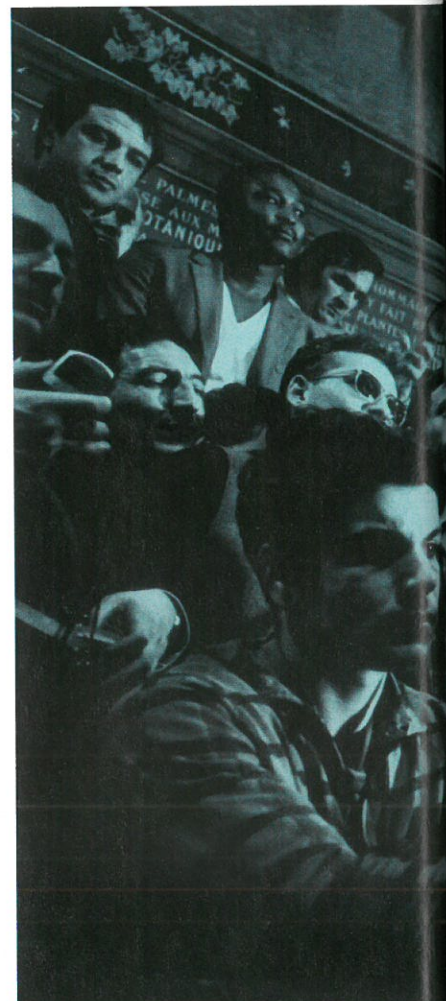
El líder oficiós
del Moviment
del 22 de Març,
Daniel Cohn-
Bendit, s'adreça
als estudiants
aplegats a la Sala
d'actes de
la Universitat
de la Sorbona el
maig del 1968.

viment sorgit de l'esquerra alternati-
va, amb un protagonisme molt relle-
vant de les posicions maoistes i anar-
quistes, que va arribar a posar contra
les cordes el mateix president Char-
les de Gaulle, que va haver d'enfron-
tar-se a una de les vagues més impor-
tants de la història europea durant la
qual obrers i estudiants van paraitzar
completament França.

Però l'ocupació de la Sorbona no
va ser, ni de bon tros, l'únic exponent
d'una revolta estudiantil que va abra-
çar pràcticament tots els racons del
planeta. Des d'Occident fins als con-
fins d'Orient, des del món capitalista
fins a les entranyes del socialisme real,
des de règims democràtics fins a fero-
ges dictadures, pràcticament tots els es-
tats del món van veure com els seus es-
tudiants universitaris protagonitzaven
una vasta revolta de caràcter esponta-
ni i antiautoritari que tenia alhora un
component cultural, social i polític que
es dirigia contra les diferents societats
tradicionals dominants en cadascun
dels territoris on va tenir lloc.

Una explicació de l'abast gairebé uni-
versal de la revolta, en un temps enca-
ra molt distant del món globalitzat que
avui coneixem, rau en la fractura gene-

**EL PUNT ÀLGID DE LA REVOLTA VA
SER EL MAIG FRANCÈS, QUE VA
ARRIBAR A POSAR CONTRA LES
CORDES EL MATEIX PRESIDENT
CHARLES DE GAULLE**

racional que es produí durant els anys 60, quan els infants nascuts després de la Segona Guerra Mundial van arribar a la seva joventut. Aquesta generació, protagonista d'una autèntica revolució demogràfica, s'havia criat en el que en la majoria de països, especialment els occidentals, havia estat un període de pau i prosperitat que no amagava però profundes injustícies i una moral de la qual els joves pretenien distanciar-se.

Vietnam i l'imperialisme americà

Al món occidental podem ressenyar un parell d'elements clau que van esdevenir catalitzadors de l'eclosió revolucionària. En primer lloc, el moviment d'oposició a la guerra que els Estats Units lliuraven al Vietnam. De fet, el mateix Maig francès té el seu origen en les protestes contra aquest conflicte bèl·lic, ja que el Moviment del 22 de Març, encapçalat per Daniel Cohn-Bendit i protagonista principal dels esdeveniments del maig, havia sorgit fruit de la repressió contra una manifestació estudiantil que, el 20 de març del 1968, havia assaltat la seu parisenca d'American Express en protesta contra l'imperialisme nord-americà i reclamant la victòria del poble del Vietnam.

El feminisme és un dels moviments que va prendre embranzida a partir del 1968. Manifestació a la 5a Avinguda de Nova York l'agost del 1970.

Què ens ha quedat?

Llibertat sexual

Segurament aquest és un dels llegats més palpables de la revolta del 68, una rebel·lió que va canviar profundament el comportament i la moral sexual, especialment als països occidentals. Amb ella es va començar a deixar enrere la tutela religiosa sobre els comportaments sexuals i la societat va assumir sexualitats no procreatives i no conjugals, un fet que va portar a mesures com la despenalització de l'adulteri, adoptada a França el 1975 i a l'Estat espanyol el 1978.

Antiautoritarisme

La influència llibertària en el moviment del 68, que va dur-lo a posar permanentment en qüestió tota forma d'autoritat jeràrquica, va deixar un pòsit antiautoritari que va traduir-se en un canvi evident en les relacions familiars, basades fins aleshores en la figura de l'autoritat paterna. Fins i tot en l'àmbit de l'ensenyament, va començar la gradual desaparició de les tarimes a les classes, considerades símbol de la distància entre professors i alumnes.

Feminisme

Malgrat que el feminisme no sigui, ni molt menys, una doctrina nascuda durant els anys 60, el cert és que el moviment estudiantil del 68 va permetre el desenvolupament d'una nova onada de militants feministes. Inspirades pel Women's Lib nord-americà, protestaven contra totes les formes de sexisme i de discriminació al temps que reclamaven l'emancipació sexual de les dones i una igualtat de drets real amb els homes.

4 d'abril

MARTIN LUTHER KING

Estats Units

Martin Luther King, un dels principals portaveus del moviment pels drets civils als Estats Units, és assassinat en un motel de Memphis. La seva mort provoca l'esclat de disturbis en diverses ciutats.

ABRIL

MAIG

JUNY

3 de maig

EL MAIG FRANCÈS

França

Els estudiants parisencs ocupen la Sorbona que és posteriorment desallotjada per la policia donant així inici a la revolta del Maig del 68.

18 de maig

RAIMON

Estat espanyol

Raimon actua a la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat Complutense de Madrid en un concert que es converteix en un acte polític antifranquista.

7 de juny

PRIMERA VÍCTIMA D'ETA

Estat espanyol

Txabi Etxebarrieta i Iñaki Sarasketa, militants independentistes bascos, desapareixen contra el guàrdia civil José Pardines, convertint-lo en la seva primera víctima.

UN ALTRE DELS CATALITZADORS DE LES REVOLTES A ESCALA MUNDIAL VA SER L'EXTENSIÓ DE LA TELEVISIÓ I EL CONEIXEMENT COMPARTIT DEL QUE SUCCEÏA EN ALTRES INDRETS DEL MÓN. DE FET, LES REVOLTES ES VAN ESTENDRE FINS A ARRIBAR AL COR DE LA MATEIXA UNIÓ SOVIÈTICA.

➔ Més enllà de París, les protestes estudiantils contra la guerra al Vietnam van ser recurrents al llarg del 1968 pràcticament en totes les universitats dels països capitalistes. Sense anar més lluny, un dels espais on aquestes mobilitzacions van tenir més intensitat va ser als mateixos centres educatius nord-americans, fins al punt que es van convertir en un factor clau a l'hora de forçar el Govern de Washington a retirar-se del conflicte.

Estudiants en vaga de fam

Per fer-ne només una breu ressenya, el 1968 va començar als Estats Units amb protestes estudiantils contra el secretari d'Estat, Dean Rusk, i va continuar amb una vaga de fam contra la guerra de quatre dies de durada que fou seguida a bastament en diferents universitats. Al mateix temps que les manifestacions es multiplicaven i denunciaven empreses vinculades al conflicte bèl·lic, com és el cas de la que van protagonitzar un grup d'alumnes de la Universitat de Nova York quan es van concentrar davant de la companyia Dow Chemical, proveïdora del napalm que l'Exèrcit nord-americà utilitzava per bombardejar el Vietnam.

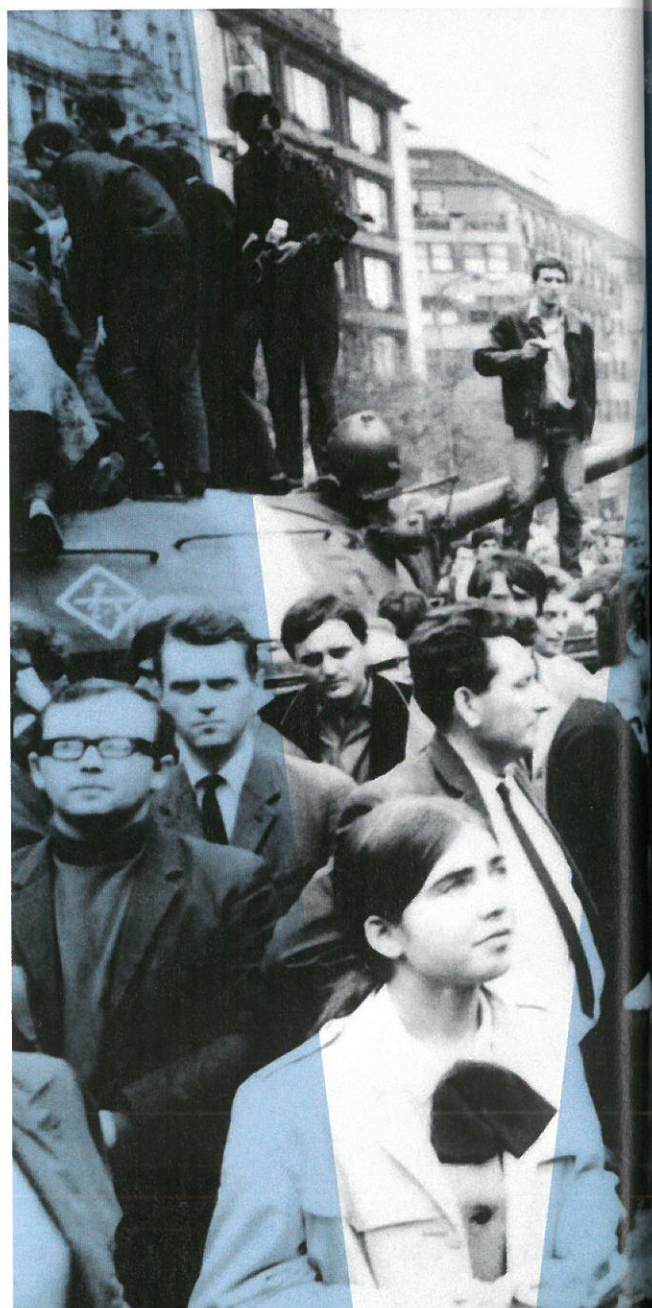
Les protestes es van estendre al Japó, on els estudiants denunciaren la presència d'efectius militars americans al seu territori; al Regne Unit, on un grup d'alumnes va arribar a agredir el secretari de Defensa per la seva complicitat amb la guerra, i van tornar amb força als EUA quan, l'agost del 1968, la convenció del Partit Demòcrata es va veure alterada per cinc dies de greus aldarulls als carrers de Chicago protagonitzats per estudiants contraris a la guerra.

Un altre dels catalitzadors de les revoltes del 1968 al món occidental va ser, sense cap mena de dubte, l'exten-

sió de la televisió i de la perspectiva comuna del món que aquesta proporcionava. Tot i la visió crítica que dels mitjans tenien els sectors revolucionaris, és evident que el coneixement del que succeïa en altres indrets del món, com el Vietnam, per exemple, els arribava fonamentalment gràcies a aquest mitjà.

Amb un impacte potser més reduït, però políticament molt simbòlic, les revoltes estudiantils també es van estendre pels països socialistes fins a arribar al cor de la mateixa Unió Soviètica. El 25 d'agost del 1968 vuit persones es van concentrar a la plaça Roja de Moscou per denunciar una altra intervenció militar, en aquest cas la que les tropes del Pacte de Varsòvia havien protagonitzat a Txecoslovàquia per aturar la Primavera de Praga. Aquesta invasió, que va frenar les reformes impul-

Tancs soviètics envaeixen Praga per aturar l'onada reivindicativa l'agost del 68.

sades per Alexander Dubček que pretenien compatibilitzar el socialisme i les llibertats, va ser fortament contestada pels estudiants txecoslovacs. Aquests van aguditzar l'enginy i van ser protagonistes d'una estratègia de desobediència civil pacífica que pretenia desorientar els soldats dels exèrcits invasors fonamentalment gràcies al canvi sistemàtic dels senyals de carretera que tenia com a finalitat enviar els tancs soviètics de tornada a Moscou.

L'est d'Europa es desperta

Abans de la tràgica invasió de Txecoslovàquia, però, alguns dels països comunistes de l'est europeu ja havien estat escenari de protestes estudiantils contra les elits dominants, polítiques i militars, i també en defensa de la llibertat d'expressió. En són un exemple les re-

© GREENPEACE / ROBERT KEZIERE

Ecologisme

Especialment present en les reivindicacions estudiantils dels països nòrdics, l'ecologisme es va fer un espai cada cop més important a l'agenda política occidental a partir del 1968, quan van generalitzar-se les manifestacions i les accions en defensa de l'entorn natural. Filles d'aquella revolta en són organitzacions ambientalistes d'abast global com Friends of the Earth (nascuda el 1969 després d'una escissió al Sierra Club) o Greenpeace (creada el 1971 a partir del moviment antinuclear), així com la majoria de partits verds d'arreu de l'Europa occidental.

Moviment antinuclear

Tot i que des de la utilització de la bomba atòmica durant la Segona Guerra Mundial amb els atacs nord-americans a Hiroshima i Nagasaki ja existia un incipient moviment en favor del desarmament nuclear, aquest va agafar embranzida després del 68, protagonitzant mobilitzacions massives, especialment a Alemanya, i creant comitès antinuclears com el "Don't Make a Wave Committee" nascut el 1969 i que, pocs anys després, acabaria convertint-se en Greenpeace.

Alliberament homosexual

En el marc de la revolució sexual viscuda durant els anys 60, va consolidar-se un sòlid moviment d'alliberament homosexual que, en la seva versió contemporània, va fer la seva aparició el juny de 1969 arran dels incidents ocorreguts al bar novaiorquès Stonewall Inn en que milers de gais van enfrontar-se a la policia per protestar contra les batudes que els tenien com a objectiu. Aquell va ser el punt de partida de l'actual moviment LGTBI i dels avenços que, al llarg de les darreres dècades, aquest ha aconseguit.

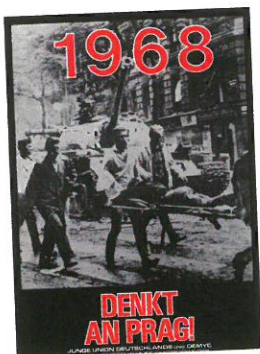
AGE

25 de juliol

HUMANAE VITAE

Ciutat del Vaticà

El papa Pau VI publica l'encíclica "Humanae Vitae" on condemna l'avortament i l'ús de mètodes anticonceptius al temps que declara il·lícit tot tipus de control artificial de la natalitat.

20 d'agost

LA PRIMAVERA DE PRAGA

Txecoslovàquia

Les tropes del Pacte de Varsòvia envaeixen Txecoslovàquia i esclafen la Primavera de Praga.

25 d'agost

PROTESTES A LA PLAÇA ROJA

Unió Soviètica

Vuit opositors es manifesten a la plaça Roja de Moscou contra la intervenció soviètica a Txecoslovàquia.

7 de setembre

CREMEN SOSTENIDORS

Estats Units

El moviment feminista nord-americà protesta a Nova Jersey contra la celebració de la gala de Miss Amèrica.

Flower Power

La resistència passiva i la pràctica de la no violència van agafar força durant els darrers anys 60 essent especialment significatives en el marc del moviment d'oposició a la guerra del Vietnam que finalment va resultar victoriós i va forçar la retirada de les tropes nord-americanes. Aquest "Flower Power" va ser un dels elements més identificables d'un moviment *hippie* que va esdevenir un autèntic referent contracultural protagonitzant festivals musicals massius com el de Woodstock a Nova York, o les Sis Hores de la Cançó i el Canet Rock, a casa nostra.

Revolució de Vellut

Si bé als països capitalistes el moviment estudiantil no va aconseguir enderrocar el sistema econòmic vigent, a l'Europa de l'Est aquest va ser un objectiu que es va fer, en part, realitat. Això sí, els alumnes que van ocupar els carrers van haver d'esperar una mica més de dues dècades per veure com s'esvaïen els règims socialistes vigents als seus respectius països. L'exemple més paradigmàtic va ser, potser, la Revolució de Vellut txecoslovaca que va tenir lloc exactament al mateix indret on, el 1968, els tancs soviètics havien esclafat el somni de la Primavera de Praga.

→ voltes que se succeïren a Polònia, on els alumnes de la Universitat de Varsòvia van protagonitzar manifestacions massives després de la prohibició governamental de la representació de l'obra de teatre *Dziady*, un drama romàntic escrit durant la primera meitat del segle XIX, sota l'acusació de contenir referències antisoviètiques. A Belgrad, on els estudiants van prendre els carrers de forma massiva, en les mobilitzacions més importants viscudes a Iugoslàvia des de la fi de la Segona Guerra Mundial, per reivindicar la millora de les seves condicions de vida.

La resposta a aquestes revoltes estudiantils va ser, però, força diferent en funció del país on es produïren. Mentre la Unió Soviètica, la Txecoslovàquia envaïda o Polònia van castigar amb duresa els revoltats i van arribar fins al punt de clausurar universitats i detenir milers de persones; la Iugoslà-

via de Tito, caracteritzada pel seu socialisme autogestionari i per un allunyament evident de Moscou, va concedir als estudiants algunes de les seves demandes, fet que va contribuir notablement a apaivagar les protestes.

Tancament de facultats

A més d'alçar-se en les democràcies occidentals i les democràcies populars de caràcter socialista, els estudiants també ho feren en estats dictatorials com el Brasil o l'Espanya franquista. Mentre que al país sud-americà l'assassinat d'un jove durant una protesta per l'abaratiment dels menús en un restaurant escolar va acabar provocant grans manifestacions contra la dictadura militar; a l'Estat espanyol, la Universitat Central de Madrid va veure com el règim franquista decretava el tancament d'algunes de les seves facultats a principis del 1968, perquè les considerava

Mig milió de persones participen en el Festival de Música i Art de Woodstock, Nova York, considerat un dels punts de partida de la cultura hippy a escala mundial.

Mapamundi de la revolta estudiantil del 1968

Tot i que l'amplitud geogràfica de la revolta fa pràcticament impossible ressenyar-la en la seva globalitat, recollim en aquest petit mapamundi de la rebel·lió estudiantil els 15 principals episodis que van marcar aquell 1968 en què els universitaris d'arreu van somniar canviar el món.

1

Estats Units

L'oposició a la guerra del Vietnam, on els joves estudiants nord-americans veien molt propera la possibilitat de ser enviats a combatre, i la lluita pels drets civils i contra el racisme van marcar el 1968 als EUA. Les mobilitzacions no només van centrar-se en aquestes qüestions sinó que van introduir d'altres lluites, de les quals va ser especialment significativa la referent al combat feminista i per l'alliberament sexual.

2

Mèxic

Mèxic, que l'octubre del 1968 va acollir els Jocs Olímpics, va ser escenari del desenvolupament d'un moviment estudiantil que exigia més llibertats polítiques i civils, la reducció de la desigualtat i la renúncia al poder de l'autoritari Partit Revolucionari Institucional. Aquell ampli moviment social va ser durament reprimat i hi hagueren centenars de morts.

3

Brasil

El 28 de març del 1968 la policia militar brasilera va assassinar l'estudiant de secundària Edson Luís de Lima Souto en una protesta que reivindicava preus més assequibles als menjadors escolars. Aquest crim va desencadenar manifestacions estudiantils massives contra la dictadura militar vigent al Brasil.

4

Espanya

Que les universitats estatals eren un dels principals focus d'oposició a la dictadura va quedar de manifest quan, el gener del 1968, el Govern franquista va decretar el tancament de diverses facultats de la Universitat Central de Madrid, l'actual Complutense. El 18 de maig del 1968, la Facultat de Ciències Polítiques i Econòmiques de la universitat madrilenya va acollir un concert del cantautor valencià Raimon que es va convertir en un clam contra la dictadura.

5

Catalunya

Tot i que Catalunya havia viscut el seu particular Maig del 68 durant el març del 1966, quan el convent dels caputxins de Sarrià va acollir la creació del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona, el cert és que durant el 1968 les universitats catalanes van continuar desenvolupant un paper clau en l'oposició al règim franquista.

6

Regne Unit

El moviment estudiantil britànic va ser especialment actiu durant el 1968 en el marc de les protestes contra la guerra de Vietnam. La marxa més significativa va ser la del 17 de març del 1968 a la plaça Grosvenor de Londres i que va acabar amb greus enfrontaments entre manifestants i policia que van deixar 100 ferits i més de 200 detinguts.

7

Irlanda

El 5 d'octubre del 1968, la localitat nord-irlandesa de Derry va ser escenari de la primera marxa de l'Associació pels Drets Civils d'Irlanda del Nord. La manifestació, en la qual participaren nombrosos estudiants, va ser durament reprimida per la policia i va marcar l'inici dels *Troubles*, el conflicte que va sacsejar durant més de tres dècades els sis comptats sota dominació britànica del nord d'Irlanda.

8

Iugoslàvia

Els dies 2 i 3 de juny del 1968, Belgrad va viure les protestes més massives des de la victòria partisana contra el nazisme en què es reclamaven millores en les seves condicions de vida. L'acceptació governamental d'algunes de les demandes va acabar esmortint el moviment, que s'havia estès a d'altres ciutats.

9

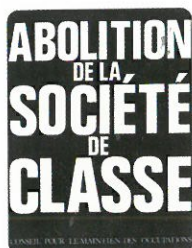
Suècia

L'esclat estudiantil a Suècia va tenir motivacions diverses. D'una banda, l'oposició a l'apartheid durant una competició de tennis on participaven Rhodèsia i Sud-àfrica; de l'altra, l'efecte contagi de París, i, finalment, un component ecologista contra els plans hidroelèctrics del Govern.

10

França

Iniciat arran de les protestes del Moviment del 22 de Març contra la guerra del Vietnam, el Maig del 68 va sacsejar durant dos mesos la societat francesa fins al punt de qüestionar el president Charles de Gaulle. La revolta va paralitzar el país durant la vaga general més important a la qual França s'hagi enfrontat mai. La convocatòria d'eleccions per part de De Gaulle i la victòria dels seus partidaris la va aturar en sec.

11

Itàlia

L'1 de març del 1968 Roma va viure una autèntica batalla campal entre estudiants i policia quan els alumnes de la Universitat La Sapienza de Roma van intentar ocupar la Facultat d'Arquitectura, situada a la Villa Borghese. Els estudiants van tancar la universitat durant dotze dies, aquell mateix mes de març, en protesta contra la guerra del Vietnam, si bé van perdre força en els mesos següents fruit del context electoral que vivia el país. Tot i així, els enfrontaments entre estudiants progressistes i les forces policials o els militants d'extrema dreta van esdevenir d'allò més recurrents.

12

Alemanya Federal

A l'Alemanya Federal, les mobilitzacions universitàries van tenir també les seves singularitats, centrades en l'oposició al reconeixement de la República Democràtica d'Alemanya i en la sol·licitud d'expulsió dels membres del Govern i de la comunitat universitària amb passat nazi, com era el cas del rector de la Universitat de Bonn.

13

Txecoslovàquia

L'esclafament militar de la Primavera de Praga que va tenir lloc l'agost del 1968 va desencadenar l'activisme estudiantil contra l'ocupació. A més de practicar la desobediència civil pacífica, els estudiants també van denunciar la invasió, amb les immolacions de Jan Palach i Jan Zajíc el 1969.

14

Unió Soviètica

Tot i durar escassos minuts i ser durament reprimida, la plaça Roja de Moscou va ser escenari, el 25 d'agost del 1968, d'una protesta contra la intervenció militar soviètica a Txecoslovàquia on participaren 8 persones que van exhibir una bandera txecoslovaca i diverses petites pancartes amb eslògans com ara "Per la vostra llibertat i per la nostra!" o "Vergonya pels ocupants!".

15

Japó

Els estudiants japonesos van ser especialment actius a Tòquio en protesta contra la guerra del Vietnam perquè el seu país acollia militars nord-americans, un moviment que va confluir amb el que reivindicava millores en les condicions dels alumnes.

5 d'octubre

'TROUBLES'

Regne Unit

La policia britànica reprimeix amb duresa una manifestació del moviment pels drets civils a Derry, al nord d'Irlanda, donant així inici als *Troubles* o disturbis en aquest territori.

16 d'octubre

BLACK POWER

Estats Units

Els atletes nord-americans Tommie Smith i John Carlos, medalles d'or i de bronze en la prova dels 200 m. dels Jocs Olímpics de Mèxic, aixequen el puny cobert amb un guant negre mentre escolten capcots l'himne dels EUA.

14 de novembre

DONES A YALE

Estats Units

La prestigiosa Universitat de Yale, la tercera més antiga dels Estats Units, anuncia que admetrà la matrícula de dones per primera vegada en la seva història.

22 de desembre

MAO TSE TUNG

Xina

En el marc de la Revolució Cultural xinesa, Mao Tse Tung decreta que els joves educats en un entorn urbà han de ser reeducats al camp, iniciant així l'enviament de milions de xinesos cap a entorns rurals.

OCTUBRE

NOVEMBRE

DESEMBRE

COMMONS

→ un focus de dissidència. I com, el 18 de maig d'aquell mateix any, un concert de Raimon al campus universitari madrileny es convertia en un clam en defensa de la democràcia, de la llibertat sindical i dels drets dels treballadors. En certa manera, doncs, en la versió peninsular de l'ocupació parisenca de la Sorbona.

En molts casos, les mobilitzacions estudiantils del 1968 transcendiren les reivindicacions estrictament polítiques i exigiren canvis de caràcter social. En aquest sentit, eren molt evidents les reclamacions del moviment pels drets civils als Estats Units, que van agafar especial embranzida arran de l'assassinat de Martin Luther King, el 4 d'abril del 1968, i que van donar impuls a l'estratègia dels Panteres Negres de plantar cara al racisme institucional de forma violenta. Però més enllà del combat contra la segregació racial que encara imperava en molts indrets del planeta, el 1968 va suposar també el naixement de la reivindicació ecologista, especialment present en les mobilitzacions de territoris com Suècia, Dinamarca o bé Holanda.

Un altre element comú en les protestes estudiantils d'aquell 1968 va ser la reivindicació de caràcter feminista i d'alliberament sexual. De fet, entre les primeres demandes del Moviment del 22 de Març francès, al costat

SOVINT, LES REIVINDICACIONS VAN TRANSCENDIR LA POLÍTICA PER EXIGIR CANVIS DE CARÀCTER SOCIAL, COM EN EL CAS DELS DRETS CIVILS AMERICANS. A LA FI D'AQUELL ANY, ELS ESTUDIANTS HAVIEN FET TRONTOLLAR EL MÓN PERÒ EL PODER SEGUIA EN MANS DELS MATEIXOS. AIXÍ I TOT, EL 1968 HAVIA CANVIAT LA SOCIETAT PER SEMPRE

Tanc a Ciutat de Mèxic l'octubre del 1968. El 2 d'octubre la salvatge repressió de la policia i de les unitats paramilitars va causar la mort de centenars de joves.

del seu combat contra l'imperialisme nord-americà al Vietnam, n'hi havia algunes de ben prosaïques, com ho era el requeriment que els nois poguessin entrar a les habitacions de les noies a les residències universitàries. Reivindicacions d'aquest tipus evidenciaven el xoc de caràcter cultural existent entre la generació del 1968 i aquelles que l'havien precedit, fortament impregnades d'una moral cristiana que evitava parlar d'alliberament sexual.

Crema de sostenidors contra Miss Amèrica

El component feminista d'aquestes revoltes estudiantils va quedar ben palès quan, el setembre del 1968, un grup de joves va protestar, al llarg d'una setmana, contra la celebració del certa-

men de Miss Amèrica, i va deixar per a la història imatges icòniques com la crema de sostenidors, que s'afegien a d'altres també molt simbòliques que aquell mateix any s'havien produït als Estats Units, com ho eren les de la crema de les cartes de l'Exèrcit que cridaven els joves a incorporar-se a files en plena guerra del Vietnam.

Tot i el trasbals que pel món van suposar totes aquestes revoltes, el cert és que en cap cas van aconseguir foragitar els qui ocupaven el poder en els seus països respectius. L'exemple més paradigmàtic n'és de nou el Maig francès, que, tot i posar en situació d'escac i mat el president De Gaulle, va veure com aquest sortia victoriós de les eleccions del juny del 68.

Massacre a Ciutat de Mèxic i immolació a Praga

L'any va acabar amb una gran tragèdia per al moviment estudiantil mundial quan el 2 d'octubre centenars d'estudiants van ser assassinats a la plaça Tlatelolco, a Ciutat de Mèxic, fruit de la repressió salvatge de la policia i d'unitats paramilitars que desbalrestaren violentament una revolta que colpia Mèxic des d'aquell mateix estiu, mentre la seva capital es preparava per esdevenir ciutat olímpica. Els estudiants havien fet trontollar el món, sí, però el poder continuava en mans dels mateixos.

Tot i així, el 1968 havia canviat la societat per sempre. Entre d'altres, perquè aquell mateix any van esclatar conflictes que van perdurar al llarg de dècades, com és el cas dels *Troubles* al nord d'Irlanda arran de les manifestacions encetades el 1968 pels drets civils de la minoria catòlica i que van estar protagonitzades, entre d'altres, per nombrosos estudiants; o de la lluita de Txecoslovàquia per desfer-se de la tutela de les tropes del Pacte de Varsòvia.

De fet, el 1969 va començar també de forma tràgica amb el suïcidi d'un estudiant de la Universitat Carolina de Praga, immolat a la plaça Wenceslau de Praga en protesta per l'ocupació del país. La seva mort va sacsejar consciències però no va treure el control soviètic sobre Praga. Perquè això succeís es va haver d'esperar fins a la Revolució de Vellut del 1989, una revolta estudiantil que va suposar, en certa forma, una victòria pòstuma d'aquells estudiants que havien fet trontollar el món. ¶

Què se n'ha fet dels líders del Maig del 68?

Jacques Sauvageot

ACADÈMIC BRILLANT

Vicepresident de la Unió Nacional dels Estudiants Francesos. El sindicalista que exercia la vicepresidència de la principal organització estudiantil francesa va tenir dificultats per trobar una feina com a docent fruit del seu passat revolucionari. Sauvageot va obtenir, finalment, una plaça de professor a l'Escola de Belles Arts, on va iniciar una brillant carrera acadèmica en l'àmbit de la història de l'art que va combinar amb la militància política en l'esquerra alternativa d'àmbit local fins a la seva mort, després d'un accident, l'octubre del 2017.

Daniel Cohn-Bendit

DIPUTAT AL PARLAMENT EUROPEU DURANT 20 ANYS

Líder oficiós del Moviment del 22 de Març, va dedicar els anys posteriors al Maig del 68 a la militància política d'extrema esquerra, després va acabar abraçant l'ecologisme i es va convertir en diputat al

Parlament Europeu pels Verds alemanys el 1994. Danny el Roig, com se'l coneixia en la seva època d'estudiant, va ocupar l'escó a Brussel·les durant dues dècades en les quals va virar cap a posicions "social-liberals", d'acord amb la seva pròpia definició, fins al punt d'acabar reconeixent l'economia de mercat i el capitalisme com el millor dels sistemes possibles. Va donar suport al liberal Macron en les darreres eleccions presidencials franceses.

Alain Geisman

CÀRRECS AL GOVERN SOCIALISTA FRANCÈS

Secretari general del Sindicat Nacional de l'Ensenyament Superior. El jove assistent de la Sorbona es va integrar, després de Maig del 68, al grup maoista Esquerra Proletària, una militància que li va costar fins i tot un breu pas per la presó quan aquesta organització va ser declarada il·legal i ell va intentar reconstruir-la. Tot i així, amb el pas dels anys, Geisman va abandonar el maoisme per integrar-se a les files del Partit Socialista, una circumstància que va propiciar que ocupés diferents càrrecs de responsabilitat en l'àmbit educatiu tant al Govern francès com al Consell municipal de París.

PER SABER-NE MÉS: DEPARDON, Raymond. 1968. *Une année autour du monde*. Points, 2008.
GONZÁLEZ FÉRRIZ, Ramón. 1968. *El nacimiento de un mundo nuevo*. Debate, 2018.
KURLANSKY, Mark. 1968. *The year that rocked the world*. Random House, 2005.
MORA, Víctor. *Maig del 68 a París*. Columna, 2003.
SURI, Jeremi. *The global revolutions of 1968*. W. Norton & Company, 2007.

RAMON USALL
Historiador i escriptor.